Nd. **907. Breytingartillaga**

við frumvarp til fjárlaga fyrir árin 1912 og 1913.

Frá Sigurði Sigurðssyni.

Við 16. gr. 50.

Liðurinn falli burt.

Til að kaupa skógarsvæði í Öndverðanesskógi í Grímsnesi, er liggur á milli Grímsnesbrautarinnar og Álftavatns, fyrir alt að 2000 kr.

Nd. **909. Breytingartillögur**

við frv. til laga um ritsíma og talsimakerfi Íslands.

Frá Pétri Jónssyni.

1. Fyrir orðin: »byggja« (síma) og »bygging« allsstaðar í frv. komi: leggja og lagning.
2. Við 6. gr.
   Aðaltillaga fyrir orðið: »Vesturheim« komi: vesturströnd Grænlands.
   Til vara: greinin falli burt.

Nd. **910. Breytingartillögur**

við frumv. til fjárlaga fyrir 1912 og 1913.

Frá fjárlaganefndinni.

1. Við 12. gr. 2. Fyrir: »400—400« komi: 300—300.
2. Við 13. gr. B. I. Fyrir: 2. og 4. lið komi: aftan við einn liður svohljóðandi:
   Til verkfróðra aðstoðarmanna og vegamælinga alt að 4,000—4,000.
3. Við 13. gr. C. 1. Aftan við orðin: »Til gufuskipaferða« bætist: ettir samningi við Thorefélag 7. ágúst 1909.
4. Við 13. gr. C. 1. Á eftir liðnum bætist nýr liður: Til reglubundinna gufuskipaferða milli Svíþjóðar og Íslands 4,000—4,000.
5. Við 13. gr. D. II. 2. Aftan við bætist nýr liður:
   Til koparþráðs milli Borðeyrar og Ísafjarðar f. á. alt að 55,000.
6. Við 13. gr. E. VIII. Liðurinn falli burt.
7. Við 14. gr. A. b. 2. Aftan við liðinn bætist:
   Af uppbót þessari má verja alt að 1,000 kr. hvort árið til framlags í íbúðarhús úr steini eða steinsteypu í kauptúnum, reist samkvæmt lögum nr. 30, 16. nóv. 1907, um lán úr landssjóði til byggingar íbúðarhúsa á prestssetrum, þar sem fastráðið er prestssetur til frambúðar, og presturinn hefir ekki við neinu fé tekið í húsum eða álagi upp í tilskilið framlag af hans hálfu til húsbyggingarinnar.
8. Við 14. gr. A. b. 6. Liðurinn falli burt.

9. Við 14. gr. B. III a. Fyrir: »9,000—9,000 komi: 8,600—8,600.
10. Við 14. gr. B. III. a. Athugasemdin falli burt.
11. Við 14. gr. B. VI. a. 1. Fyrir; »en úr landssjóði 6,000—6,000« komi: 5,000—5,000.
12. Við 14. gr. B. VI. f. Liðurinn falli burt.
13. Við 14. gr. B. VII. b. Aftan við orðin: »til sundkenslu« bætist: o. fl.
14. Við 15. gr. 3. c. Fyrir: »1,500—1,500« komi: 1,000—1,000.
15. Við 15. gr. 19. Orðin: »60 kr. fyrir örkina alt að« falli burt.
16. Við 15. gr. 30. Liðurinn falli burt.
17. Við 15. gr. 34. Fyrir: »2,500—2,500 komi: 1,500—1,500.
18. Við 15. gr. 45. Liðurinn falli burt.
19. Við 15. gr. 46. Liðurinn falli burt.
20. Við 16. gr. 1. d. Liðurinn falli burt.
21. Við 16. gr. 6. Fyrir: »Til Eiðaskólans . . . . 1,500—1,500« komi: Til skólahalds á Eiðum 2,500—2,500.
22. Við 16. gr. 13. Orðin: »til ungmennafélags« falli burt.
23. Við 16. gr. 25. Fyrir: »400—400« komi: 600—600.
24. Við 16. gr. 25. Fyrir: »4/5« í athugasemdinni komi: 3/4.
25. Við 16. gr. 27. Liðurinn falli burt.
26. Við 16. gr. 27. Nýr liður bætist hér inn: Til Helga Valtýssonar til þess að setja »Straumferju« á einhverja á landsins eftir samráði við Stjórnarráðið fyrra árið 1,500.
27. Við 16. gr. 30. Liðurinn falli burt.
28. Við 16. gr. 45. Liðurinn með athugasemd falli burt.
29. Við 16. gr. 47. Liðurinn með athugasemd falli burt.
30. Við 18. gr. Í 6 línu að ofan fyrir: »2,400« komi: 2,000.
31. Við 19. gr. Síðasta málsgreinin falli burt.
32. Við 22. gr. 11. Aftan við bætist nýr liður: Stjórninni veitist heimild til að ábyrgjast fyrir landssjóðs hönd fyrir Vífilstaðahælið alt að 120,000 kr. lán.

Nd. **911. Breytingartillaga**

við frumvarp til fjárlaga 1912 og 1913.

Frá Birni Sigfússyni.

Við 13. gr. A. 2.

Athugasemdin orðist svo:

Af póstflutningafénu greiðist 6000 kr. hvort árið til Thorefélagsins eftir samningi 7. ágúst 1909, og ennfremur má verja alt að 2000 kr. hvort árið fyrir að flytja alskonar póstsendingar með skipum, sem ekki hafa fast tillag, vátryggja þær og annast skil á þeim á höfnum.

Nd. **912. Viðaukatillaga**

við frumvarp til fjárlaga fyrir árin 1912 og 13.

Frá Jóni Þorkelssyni.

Við 15. gr. Á eftir tölulið 50 komi nýr liður svolátandi:

Til Magnúsar ljósmyndara Ólafssonar til þess að taka myndir af helstu stöðum hér á landi, íslenzkum mannvirkjum og viðburðum, 500 kr. f. á.

Nd. **913. Viðaukatillaga**

við frumvarp til fjárlaga fyrir árin 1912 og 1913.

Frá Jóni Þorkelssyni.

Við 15. gr. 2. Eftir staflið *e* komi nýr liður:

f. handa manni, er ráðinn sé af landsstjórninni eftir samráði við skjalavörð, til þess að afrita handa landsskjalasafninu merk skjöl, er snerta Ísland, í útlendum söfnum 1000—1000 kr.

Nd. **914. Breytingartillaga**

við frumvarp til fjárlaga fyrir árin 1912—1913.

Flutningsmaður: Jón Þorkelsson.

Við 15. gr. Á eftir 40. lið komi nýr liður, sem verði 41. liður svohljóðandi:

Styrkur til Péturs Árna Jónssonar cand. phil. í Kaupmannahöfn til fullkomnunar í sönglist, 800 kr. fyrra árið.

Sþ. **915. Breytingartillögur**

við frumvarp til fjáraukalaga fyrir árin 1910 og 1911.

Frá Gunnari Ólafssyni.

Við 4. gr. við D. II. Aftan við liðinn komi:

1. Til loftskeytasambands milli Reykjavíkur og Vestmannaeyja ... ... — 40,000,00

2. Til þriggja loftskeytastöðva:
Á Seljalandi undir Eyjafjöllum eða þar í grend,
í Vík í Mýrdal og í Hornafirði, alt að ... ... — 20,000,00

Nd. **916. Breytingartillaga**

við frv. til fjárlaga fyrir árin 1912 og 1913.

Frá Jóni Þorkelssyni.

Við 14. gr. VI. b. 1.
Aftan við skilyrðin bætist svo hljóðandi málsgrein.
Barnaskólum, farskólum, unglingaskólum og fræðsluhéruðum, sem njóta landssjóðsstyrks á fjárhagstímabilinu, er skylt að kaupa 1 eintak af æfisögu Jóns Skálholtsrektors Þorkelssonar.

Nd. **917. Breytingartillaga**

við tillögu til þingsályktunar um eftirlaun. (Þingskjal 797).

Frá nefndinni.

Tillagan orðist svo:
Neðri deild alþingis ályktar að skora á landsstjórnina að taka til rækilegrar athugunar framkomnar óskir landsmanna um afnám lögákveðinna eftirlauna embættismanna, og í sambandi við það íhuga, hvort eigi verði hægt að nálgast þessar óskir með nýju skipulagi, er fari í þá átt, að embættismenn tryggi sér sæmilegan ellistyrk, og leggja síðan tillögur um þetta mál fyrir alþingi.

Nd. **918. Viðaukatillaga**

við frumv. til fjárlaga fyrir árin 1912 og 1913.

Frá Jóni Þorkelssyni.

Við 16. gr. 50. Eftir þenna lið komi nýr liður svolátandi:
Til háskólahúss (fyrstu tveggja ára framlög) 50,000—50,000.
Upphæðir þessar endurgjaldist landssjóði af byggingasjóði opinberra bygginga jafnóðum og jarðeignir byggingasjóðs verða seldar.

Nd. **919. Breytingartillögur**

við frv. til fjárlaga 1912 og 1913.

Flutningsmenn: Benedikt Sveinsson og Jón Þorkelsson.

1. Við 13. gr. B. II. 3. Fyrir: »15,000—5,000« komi: 10,000 f. á.
2. Við 13. gr. B. II. 8. Liðurinn falli niður.
3. Við 13. gr. E. XII. Liðurinn falli niður.
4. Við 15. gr. 9. Aftan við liðinn bætist svolátandi athugasemd:
   Félaginu er skylt, að láta Þjóðmenjasafninu og landsskjalasafninu ókeypis í té eitt eintak af bókum þeim, er það hefir gefið út og þau þurfa á að halda.
5. Við 21. gr. 8. Liðurinn falli niður.

Ed. **920. Frumvarp**

til laga um samþykt á landsreikningnum fyrir árin 1908 og 1909.

(Eftir 2. umr. i Ed.).

I. Tekjur:	Fjárveiting kr. a.	Reikningur kr. a.
1. Skattur á ábúð og afnotum jarða og á lausafé ...	86,000,00	105,374,61
2. Húsaskattur...	20,000,00	27,173,00
3. Tekjuskattur	36,000,00	70,259,13
4. Aukatekjur	90,000,00	125,232,84
5. Erfðafjárskattur	6,000,00	7,256,11
6. Vitagjald	26,000,00	50,854,30
7. Gjöld fyrir leyfisbréf	8,000,00	15,210,14
8. Útflutningsgjald af fiski og lýsi m. m. að frádregnum 2% í innheimtulaun...	200,000,00	395,643,24
9. Aðflutningsgjald af áfengum drykkjum, að frádregnum innheimtulaunum	330,000,00	372,110,06
10. Aðflutningsgjald af tóbaki, að frádregnum innheimtulaunum...	280,000,00	315,491,04
11. Aðflutningsgjald af kaffi og sykri, að frádregnum innheimtulaunum...	660,000,00	768,085,66
12. Aðflutningsgjald af tegrasi, súkkulaði og brjóstsykri, að frádregnum innheimtulaunum	23,000,00	39,188,71
13. Leyfisbréfagjöld og árgjöld af verzlun og veiting áfengra drykkja	28,000,00	24,700,00
14. Tekjur af póstferðum	120,000,00	201,187,89
15. Tekjur af símum landsins	100,000,00	151,529,14
16. Arður af verkum fanganna í hegningarhúsinu í Reykjavík	800,00	699,13
17. Sektarfé fyrir ólöglegar fiskiveiðar	20,000,00	58,390,05
18. Tekjur af efnarannsóknarstofu	1,200,00	» »
19. Óvissar tekjur	4,000,00	16,452,05
20. Afgjald af jarðeignum landssjóðs, að frádregnum umboðslaunum, prestsmötu m. m.	42,000,00	44,086,12
Flyt...	2,081,000,00	2,788,923,22

	Fjárveiting	Reikningur
	kr. a	kr. a.
Flutt...	2,081,000,00	2,788,923,22
21. Tekjur af kirkjum	130,00	212,37
22. Tekjur af silfurbergsnámunum í Helgustaðafjalli ...	3,200,00	6,606,48
23. Tekjur af Ræktunarsjóði Íslands, lög nr. 34, 1905	» »	8,334,18
24. Leigur af innstæðufé viðlagasjóðsins...	79,000,00	82,743,61
Borgað upp í lán, fjárveiting.. .. 55920 kr. 94 a.		
reikningur.. ... 94263 — 27 -		
25. Leigur af láni landssjóðs til Landsbankans	15,000,00	15,000,00
26. Leiga af innstæðufé i bönkum og af bankavaxtabréfum	15,000,00	36,147,36
27. Arður landssjóðs af rekstri Íslandsbanka	» »	28,095,25
28. Vextir af Byggingarsjóði	» »	7,750,00
29. Greiðslur frá prestaköllum samkvæmt lögum 27. febrúar 1880	4,000,00	5,965,19
30. Endurgjald skyndilána til embættismanna	1,200,00	1,816,78
31. Endurborganir á öðrum fyrirframgreiðslum	4,000,00	33,197,68
32. Tekjur af innlendri vindlagerð og bitter, lög nr. 41, 16. nóv. 1907...	» »	6,779,09
33. Tillag úr ríkissjóði Danmerkur	120,000,00	120,000,00
34. Lán úr rikissjóði Danmerkur	500,000,00	500,000,00
Samtals...	2,822,530,00	3,641,571,21

II. Gjöld:	Fjárveiting	Reikningur
	kr. a.	kr. a.
1. Til hinnar æðstu stjórnar landsins	100,000,00	97,847,97
2. Til alþingis og kostnaðar við yfirskoðun landsreikninganna og milliþinganefndir...	65,600,00	99,525,95
3. Til útgjalda við dómgæzlu og lögreglustjórn o. fl.:		
A. Dómgæzla og lögreglustjórn	177,230,00	172,320,02
B. Ýmisleg útgjöld	29,800,00	48,412,72
4. Til útgjalda við læknaskipunina..	271,701,20	281,298,77
5. Til samgöngumála:		
A. Til útgjalda við póststjórnina	181,086,47	213,736,76
B. Til vegabóta	347,458,93	365,575,07
C. Til gufuskipaferða..	160,600,00	132,560,00
D. Til ritsíma og talsíma	589.666,00	515,261,65
E. Til vita	65,314 05	82,557,07
6. Til kirkju- og kenslumála:		
A. Í þarfir andlegu stéttarinnar	55,200,00	45,286,40
B. Til kenslumála...	312,050,00	342,685,81
7. Til vísinda og bókmenta...	164,110,00	164,049,14
8. Til verklegra fyrirtækja..	367,720,00	349,933,35
9. Til skyndilána handa embættismönnum og lögboðinna fyrirframgreiðslna	5,200,00	28,169,74
Flyt	2,892,736,65	2,939,220,42

	Fjárveiting	Reikningur
	kr. a.	kr. a.
Flutt...	2,892,736,65	2,939,220,42
10. Eftirlaun og styrktarfé...	122,500,00	138,645,97
11. Sektir fyrir ólöglegar fiskiveiðar og önnur óviss útgjöld	10,000,00	129,196,17
12. Fjárgreiðslur samkvæmt lögum og fjáraukalögum	» »	111,723,20
13. Vextir af láni úr ríkissjóði Danmerkur	» »	18,944,45
14. Tekjuafgangur	» »	303,841,00
Samtals...	3,025,236,65	3,641,571,21

Eignir viðlagasjóðs voru 31. des. 1909	kr.	1,537,904,62
Tekjueftirstöðvar landssjóðs s. d.	—	64,182,99
Peningaforði landssjóðs s. d.	—	305,329,76

Sþ. **921. Tillögur**

út af athugasemdum yfirskoðunarmanna við landsreikningana fyrir árin 1908 og 1909.

(Eftir síðari umr. i Nd.).

Alþingi ályktar að skora á stjórnina:

1. Að framfylgja stranglega fyrirmælum reglugerðar 13. febr. 1873 um opinber reikningsskil o. fl.
2. Að ganga ríkt eftir, að umboðsmenn þjóðjarða innheimti jarðaratgjöld i tæka tíð, og gæti þess að lögtaksréttur gjaldanna glatist ekki.
3. Að gæta þess, að reikningshaldarar opinberra stofnana semji reikninga þeirra sem greinilegasta og samkvæmasta ákvæðum fjárlaganna.
4. Að láta þess getið i athugasemdum við landsreikninginn, ef tollur er endurgreiddur, hvort heldur af því, að hann er feldur niður eða innheimtur i öðru lögsagnarumdæmi.
5. Að láta hinni árlegu skrá yfir eftirlaun prestsekkna, sem greidd eru úr landssjóði, fylgja fullnægjandi skýringar um viðauka og breytingar, er orðið hafa síðan næsta ár á undan.
6. Að taka til endurskoðunar fyrirkomulagið á reikningsskilum landssjóðs, og breyta því i þá átt, að landsreikningarnir hafi að geyma sem fylst og glöggast yfirlit yfir allan fjárhag landssjóðsins, ekki að eins um tekjur og útgjöld, heldur einnig um eignir og skuldir landsins.
7. Að sjá um, að landsreikningurinn verði eftirleiðis árlega afgreiddur til yfirskoðunarmanna i tæka tíð, svo að nægur tími vinnist til allrar yfirskoðunarinnar, áður en alþingi kemur saman.
8. Að annast um, að auk hinna sérstöku reikninga Byggingarsjóðsins, Fiskiveiðasjóðsins og Ræktunarsjóðsins, verði hinn árlegi reikningur Kirkjujarðasjóðsins ásamt fylgiskjölum afhentur yfirskoðunarmönnum til athugunar, eftir að hann hefir verið yfirfarinn af hinni umboðslegu endurskoðun.

Nd. **922. Frumvarp**

til laga um breyting á 3. gr. laga nr. 13, dags. 9. júlí 1909 um heimild fyrir veðdeild Landsbankans til að gefa út þriðja flokk (seríu) bankavaxtabréfa.

(Eftir 3. umr. í Ed.).

Landssjóður leggur fram helming af tryggingarfé því, sem Landsbankanum er gert að leggja fram í 3. gr. laga nr. 13, dags. 9. júlí 1909 um heimild fyrir veðdeild Landsbankans, til að gefa út 3. flokk bankavaxtabréfa, í ríkisskuldabréfum og bankavaxtabréfum fyrsta og annars flokks, eftir því hlutfalli, er greinin tiltekur. Vextir af þeim hluta tryggingarfjárins, er landssjóður leggur fram, renna í landssjóð.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað.

Nd. **923. Breytingartillaga**

við frumvarp til fjárlaga 1912 og 1913.

Frá Birni Jónssyni.

Við 15. gr. 5.

Fyrir »Landsbókasafnshúsið« komi: Mentasafnið.

Nd. **924. Breytingartillaga**

við tillögu til þingsályktunar á þingskjali 835, um skipun nefndar samkv. 22. gr. stjórnarskrárinnar til að rannsaka símskeyti viðvíkjandi ráðherraskiftunum.

Flutningsmenn: Jón Jónsson S.-M. og Jóh. Jóhannesson.

Eftir orðin í 2. línu: »er ýmsir þingmenn«, komi: þar á meðal fráfarandi ráðherra.

Nd. **925. Breytingartillaga**

við frumv. til laga um ritsíma- og talsímakerfi Íslands.

Frá Benedikt Sveinssyni.

Við 2. gr. tölul. 6. Á eftir orðunum: »frá Húsavík um« bætist inn í: Kelduhverfi.

Sþ. **926. Tillaga**

til þingsályktunar um skipun milliþinganefndar til að íhuga ýms fjármál landsins.

(Eftir eina umr. í Ed.).

Alþingi ályktar að skora á landsstjórnina að skipa 5 manna nefnd, til þess að taka til íhugunar fjármál landsins, sérstaklega:

Að rannsaka með hverju móti tiltækilegast sé að auka tekjur landssjóðs, og í sambandi við það, hvort heppilegt væri að landið hefði einkasölurétt á nokkrum aðfluttum vörum, svo sem tóbaki, steinolíu, kolum o. fl.

Fjórir nefndarmanna skulu kosnir af sameinuðu þingi með hlutfallskosningu, en landsstjórnin nefnir sjálf til einn þeirra, og skal hann vera formaður nefndarinnar.

Kostnaður við nefndina greiðist úr landssjóði. Aðstoð við nefndarstörfin, svo og útgjöld til þess að útvega nægar upplýsingar, teljast til kostnaðar við nefndina.

Nefndin skal senda landsstjórninni tillögur sínar svo fljótt sem hún fær því við komið og þau lagafrumvörp, er hún kann að semja um þessi efni, en landsstjórnin leggi fyrir alþingi svo fljótt sem unt er þau af frumvörpum þessum, er hún aðhyllist.

Ed. **927. Nefndarálit**

við frv. til laga um útrýming fjárkláðans (þingskj. 766).

Nefndin, sem háttv. efri deild fól mál þetta til athugunar, hefir athugað það eftir föngum, og borið sig saman við M. Einarsson dýralækni um það, og er álit hennar þetta:

Nefndin lítur svo á, að hér sé um mjög þýðingarmikið mál að ræða.

Fjárkláðinn hefir fyr og síðar gert fjáreigendum á landinu mikið tjón, og hann veldur óefað tjóni, svo lengi sem honum ekki verður útrýmt með öllu.

Fyrir fám árum síðan voru gerðar allverulegar útrýmingar-tilraunir með því að baða alt sauðfé á landinu, og var til þess varið stórfé. En þrátt fyrir þetta hefir kláðinn þó gert vart við sig síðan, og ber einna mest á því nú í vetur, eftir þar að lútandi skýrslum, sem komnar eru til stjórnarráðsins.

Að þessu er þannig varið, liggur vafalaust langmest í því, að ekki var viðhöfð tvíböðun á öllu sauðfé þegar útrýmingarböðunin fór fram, því til fullrar útrýmingar verður ekki komist hjá tvíböðun, samkvæmt áliti þeirra manna, sem bezta hafa þekkingu á þessu máli.

Þessar tvíbaðanir með hæfilegu millibili er það, sem frumvarpið fer fram á, að landsstjórninni veitist heimild til að fyrirskipa, og með því að nefndin lítur svo á, að tvíbaðanirnar séu nauðsynlegar, eigi kláðinn að upprætast, og

hún telur rétt að stemma stigu fyrir útbreiðslu hans svo fljótt, sem tök eru á, og með því að nefndin ennfremur telur önnur ákvæði frumvarpsins viðunandi, en timi þingsins þegar á þrotum, þá leyfir hún sér eftir atvikum að ráða háttvirtri deild til að samþykkja frumvarpið óbreytt.

Efri deild alþingis, 4. maí 1911.

J. Havsteen, formaður. Jósef Björnsson, skrifari og framsögum.

Steingrímur Jónsson, með fyrirvara.

Nd. **928. Breytitillaga**

við frumv. til fjárlaga fyrir árin 1912—1913.

Flutningsmaður: Jón Ólafsson.

Við 16. gr. 29. Fyrir: »4/5« komi: 2/3.

Sþ. **929. Breytingartillaga**

við frumv. til fjáraukalaga fyrir árin 1910 og 1911.

Frá Birni Sigfússyni og Hálfdáni Guðjónssyni.

Við 5. gr. Aftan við greinina bætist:

Við B. VIII. Byggingarstyrkur til kvennaskólans á Blönduósi kr. 6,000,00.

Nd. **930. Viðaukatillaga**

við frumv. til fjárlaga 1912—1913.

Flutningsmenn: Benedikt Sveinsson og Jón Þorkelsson.

Við 15. gr. 50. Aftan við liðinn komi nýr liður:

Til forseta sameinaðs Alþingis til þess, samkvæmt boði, að taka þátt i fyrir þingsins hönd, hátíðahaldi Frakka, i minningu um, að 1000 ár eru liðin síðan Norðmenn bygðu Norðmandí, 1200 kr. fyrra árið.

Ed. **931. Nefndarálit**

um þingsályktunartillögu um gufuskipaferðir (á þingskjali 140).

Þegar síðasta alþingi heimilaði landsstjórninni að gera samning um gufuskipaferðir »um alt að 10 ára tímabil«, mun það hafa vakað fyrir þingmönnum, að með þessu mundi fást veruleg umbót á samgöngunum, sérstaklega millilandaferðunum og ferðum millilandaskipanna umhverfis landið. Hið sama mun og hafa verið markmið stjórnarinnar, er hún gerði samningana »um gufuskipaferðir« við gufuskipafélagið Thore og við Hið sameinaða gufuskipafélag 7. ágúst 1909. En á þessu hefir þótt verða misbrestur og má fullyrða, að óánægjan með fyrirkomulag ferðanna árin 1910 og 1911 sé almenn og í mjög mörgum atriðum á rökum bygð.

Undanfarin ár hefir, svo sem kunnugt er, sameinaða gufuskipafélagið haldið uppi hinum samningsbundnu millilandaferðum og strandferðum. En auk þess héldu einnig gufuskipafélögin Thore og Vathnes Arvinger uppi nokkurn veginn reglubundnum ferðum. Í aðalatriðunum er engin breyting gerð á þessu, nema að Thore-félagið annast nú strandbátaferðirnar og eru ferðirnar í raun og veru alls eigi bættar. Því þó þær ef til vill séu nokkru fleiri, þá er fyrirkomulagið í ýmsum greinum óhagfeldara. Og áreiðanlegt er það, að síðan skip Vathne-félagsins hættu að ganga, hafa skipaferðir á Norðurlandi verið miklu óhagstæðari en um mörg undanfarin ár.

Aðfinslurnar beinast að þessum aðalatriðum:

1. *Skipin.* Millilandaskip Thore-félagsins eru, að áliti nefndarinnar, flest óviðunandi sem farþegaskip og hæpið að nokkurt þeirra svari til þess, sem heimtað er af slikum skipum. Sum eru skipin alveg óbrúkandi fyrir farþega. Sterling fer að eins milli útlanda og Reykjavíkur og kemur einstöku sinnum við á Austfjörðum og Breiðafirði. Til Norðurlands og Vestfjarða kemur því ekkert viðunandi farþegaskip frá þessu félagi. Strandferðabátarnir Vestri og Austri eru talsvert minni og lakari skip en Skálholt og Hólar, en eftir samningnum áttu þeir að jafngilda þeim að minsta kosti. Sérstaklega er það aðfinsluvert, að 2. og 3. farrými á skipum þessum eru mjög lítil og óhentug. Þá er báturinn Perwie. Er það alment álit manna, að bann sé algerlega óhæfur til ferðanna fyrir suðurströnd landsins alla leið til Fáskrúðsfjarðar eða Seyðisfjarðar. Skip hins sameinaða gufuskipafélags eru gömul og flest þeirra ekki samkvæm kröfum tímans, en þau eru þó mun betri en Thore-skipin og mega teljast viðunandi sem stendur. En nefndin vill benda á, að með ári hverju aukast ferðir útlendinga til landsins og jafnframt aukast kröfur manna til þæginda á skipunum. Þessum framtiðarkröfum fullnægja skip hins sameinaða heldur ekki, nema ef til vill eitt þeirra, Botnía.

2. *Niðurröðun ferðanna.* Samkvæmt áætlunum Thore og þess sameinaða fyrir 1911, eiga skip þeirra að fara 64 ferðir frá Kaupmannahöfn til Íslands, þar af 42 beint til Reykjavíkur eða um Seyðisfjörð.

Nefndin lítur svo á, að ferðum þessum mætti haga svo, að skip færu reglulega einu sinni á viku frá Kaupmannahöfn árið um kring. Reglulegar strandferðir mætti þá og fá sem næst því einu sinni í hverjum $^1/_2$ mánuði til jafnaðar

árið um kring og væru hin stærri og hraðskreiðari millilandaskipin látin fara sem flestar hringferðir að sumrinu. En eins og ferðunum nú er hagað, er langt frá að svo sé. Stundum fara skipin í hópum mörg á viku frá Kaupmannahöfn, en svo líða aftur heilir mánuðir. Úr þessu verður að bæta. Félög þau er styrk fá úr landssjóði og rikissjóði mega ekki haga ferðum sínum eingöngu eftir því sem bezt er til samkepni þeirra á milli. Þau verða að taka einnig og fyrst og fremst tillit til þarfa almennings. Þessa virðist ekki hafa verið gætt við samning áætlananna fyrir árin 1910 og 1911.

3. *Samband Reykjavikur við aðra staði á landinu.* Samkvæmt ferðaáætlun hins sameinaða fyrir 1911 fara skip þess 8 ferðir norðan um land til Reykjavíkur, og frá Reykjavík 4 ferðir norðan um land til Kaupmannahafnar. En millilandaskip Thore-félagsins fara aldrei frá Kaupmannahöfn norðan um land til Reykjavikur né til baka sömu leið. Af þessu leiðir, að nær því ómögulegt er að komast til höfuðstaðarins frá Norðurlandi nema með strandferðabátunum, en það má heita ógerningur, þar eð þeir eru svo lengi á leiðinni. Úr þessu bættu að nokkru hringferðir Austra síðastliðið ár, og væri æskilegt að þær gætu haldist, þannig, að skipið kæmi við í nokkrum hinum stærri kauptúnum, án þess þó að ferðunum seinkaði mjög. Einnig væri æskilegt að þessar hringferðir byrjuðu mánuði fyr.

4. Hefir verið kvartað yfir því að ýmsar hafnir og héruð væru sett mjög hjá með viðkomur millilandaskipanna. Þannig komu skip Thore-félagsins aldrei við (eftir áætluninni) í Þingeyjarsýslu eða Norðurmúlasýslu og mjög sjaldan við á Húnaflóa árið 1910. Úr þessu er að nokkru leyti bætt í áætlun yfirstandandi árs, en alls eigi nægilega.

5. Ferðir strandferðabátanna byrja um miðjan apríl. Þær ættu að byrja nokkru fyr og mundi þá geta unnist tími til fleiri hringferða.

6. Loks má geta þess, að allmjög hefir verið kvartað yfir því, að skip Thore-félagsins héldu illa áætlanir og hefir það stundum leitt til þess, að ferðirnar hafa beinlínis komist á rugling. Hefir þetta óefað stundum stafað af því, að skipin hafa tafist á höfnum í Færeyjum eða Noregi.

Vér höfum nú minst á hinar helztu umkvartanir sem komið hafa fram um gufuskipaferðirnar eftir núgildandi samningum. Virðist oss alls eigi við unandi það ástand sem nú er, enda teljum vér stjórninni innan handar að bæta úr göllunum til mikilla muna, með því að krefjast breytinga á ferðaáætlunum skipanna, og ganga ríkt eftir því, að skip þau, sem notuð eru, séu góð og samsvari kröfum nútímans.

Samkvæmt þessu leggjum vér til að háttvirt deild samþykki svohljóðandi

TILLÖGU

til þingsályktunar um gufuskipaferðir.

Efri deild alþingis ályktar að skora á landsstjórnina:

1. Að annast um að ferðaáætlunum gufuskipa Thore-félagsins og Hins sameinaða gufuskipafélags verði breytt þannig, að reglubundnar ferðir á viku hverri kæmist á milli útlanda og Reykjavíkur, og í sambandi við það strandferðir alt árið, sem hagkvæmastar fyrir alla landshluta, og
2. Að ganga ríkt eftir því, að skip þau, er félög þessi nota til ferðanna, séu svo

góð, að þau fullnægi öllum sanngjörnum kröfum landsmanna og ferðamanna, er til landsins koma.

Alþingi, 4. maí 1911.

Sigurður Stefánsson, formaður. Steingr. Jónsson, skrifari og framsögumaður. Augúst Flygenring.

Ari Jónsson, með fyrirvara. Gunnar Ólafsson.

Ed. **932. Breytingartillögur**

við frumvarp til viðauka við lög um verzlunarbækur.

Frá nefndinni.

1. Fyrirsögn frumvarpsins orðist þannig:
   Frumvarpstillaga um viðauka við lög um verzlunarbækur.

2. 5. gr. verði svo hljóðandi:
   Á eftir orðunum: »Í höfuðbók skal rita« í 3. gr. laga 30. júlí 1909 um verzlunarbækur, bætist inn í:
   viðskiftin eins og þau eru skráð í frumbókina eða.

3. 6. gr. orðist þannig:
   Þá er lög þessi eru staðfest, skal fella þau inn í texta laganna frá 30. júlí 1909 um verzlunarbækur, og getur konungur þá gefið lögin þannig breytt út sem lög um verzlunarbækur.

Ed. **933. Breytingartillögur**

við frumvarp til laga um breyting á tolllögum fyrir Ísland nr. 37, 8. nóvember 1901.

Frá meiri hluta nefndarinnar.

1. Við 1. gr. 9. Fyrir 30 aura komi: 40 aura.
2. — 1. — 10. — 40 — — : 50 —
3. — 1. — 11. — 15 — — : 20 —

Ed. **934. Frumvarp**

til stjórnarskipunarlaga um breyting á stjórnarskrá um hin sérstaklegu málefni Íslands 5. jan. 1874 og stjórnarskipunarlögum 3. okt. 1903.

(Eftir eina umr. í Nd.).

[Prentað að nýju].

1. gr.

Síðari hluti 1. gr. stjórnarskipunarlaga 3. okt. 1903: »Ráðherra Íslands má eigi ..... falið að veita« falli burt; en í staðinn komi:

Landssjóður greiðir laun ráðherra, svo og kostnað við ferðir þeirra á konungs fund.

2. gr.

Á eftir 1. gr. stjórnarskipunarlaga 3. okt. 1903 (2. gr. stjórnarskrárinnar) komi tvær nýjar greinar (2. og 3. gr.):

Konungur vinnur eið að stjórnarskrá Íslands. Af eiðstaf konungs skal gera tvö samhljóða frumrit, og geymir Alþingi annað þeirra, en hitt skal geymt í landsskjalasafninu.

3. gr.

Konungur er ábyrgðarlaus og friðheilagur. Ráðherrar bera ábyrgð á stjórninni. Alþingi getur kært þá fyrir embættisrekstur þeirra. Landsdómur dæmir þau mál.

4. gr.

2. gr. stjórnarskipunarlaga 3. okt. 1903 (3. gr. stjórnarskrárinnar) falli burt, en í hennar stað komi:

Ráðherrar skulu vera þrír; konungur skipar þá og leysir þá frá embætti. Hann skiftir störfum með þeim. Einn þeirra kveður hann til forsætis og stýrir sá ráðherrastefnum. Starfsvið ráðherrastefnu skal nánara ákveðið með lögum.

Hver ráðherra skrifar ásamt konungi undir ályktanir um þau málefni, er honum eru sérstaklega falin, og ber ábyrgð á stjórnarathöfninni. Sá ráðherra, sem konungur hefir til forsætis kvatt, ber að jafnaði málin undir konung, einnig fyrir hönd hinna ráðherranna. Þegar hann ber fram fyrir konung mál, sem annar ráðherra hefir nafnsett, ber hann að eins ábyrgð á því að málið sé rétt flutt, nema hann taki sérstaklega að sér stjórnskipulega ábyrgð á efni málsins með því að setja einnig nafn sitt undir það. Ráðherra sá, er mál skal flytja fyrir konungi, fer á konungs fund, þá er nauðsyn krefur, til þess að bera upp fyrir honum lög og mikilvægar stjórnarráðstafanir. Undirskrift konungs undir ályktanir um löggjöf og stjórn veitir þeim gildi, þegar ráðherra ritar undir þær með honum.

5. gr.

4. gr. stjórnarskrárinnar falli burt, en í hennar stað komi:

Konungur veitir öll þau embætti, sem hann hefir veitt hingað til. Breyta má þessu með lögum. Hver embættismaður skal vinna eið að stjórnarskránni.

Konungur getur vikið þeim frá embætti, sem hann hefir veitt það; þó skal engum vikið frá embætti til fullnaðar, nema honum sé áður gefinn kostur á að verja mál sitt fyrir dómi.

6. gr.

8. gr. stjórnarskrárinnar falli burt, en í hennar stað komi:

Konungur getur rofið Alþingi með þeim takmörkunum, sem segir í 10. gr., og skal þá stofnað til nýrra kosninga, áður tveir mánuðir sé liðnir frá því er þingið var rofið, og skal Alþingi stefnt saman innan árs frá þingrofi.

7. gr.

11. gr. stjórnarskrárinnar falli burt, en í hennar stað komi:

Þegar brýna nauðsyn ber til, getur konungur gefið út bráðabirgðalög milli Alþinga; eigi mega þó slík lög ríða í bág við stjórnarskrána og ætíð skulu þau lögð fyrir næsta Alþingi á eftir. Samþykki Alþingi þau ekki áður en þingi slítur, falla þau úr gildi. Bráðabirgðafjárlög má eigi gefa út, ef fjárlög fyrir fjárhagstímabilið eru samþykt af Alþingi.

8. gr.

4. gr. stjórnarskipunarlaga 3. okt. 1903 og 14. gr. stjórnarskrárinnar falli burt, en í þeirra stað komi:

Á Alþingi eiga sæti 40 þjóðkjörnir alþingismenn. Tölu þeirra má breyta með lögum.

9. gr.

5. gr. stjórnarskipunarlaga 3. okt. 1903 (15. gr. stjórnarskrárinnar) falli burt, en i hennar stað komi:

Alþingi skiftist í tvær deildir, efri þingdeild og neðri þingdeild. Í neðri deild eiga sæti 26 þingmenn, kosnir óhlutbundnum kosningum í kjördæmum landsins, en í efri deild eiga sæti 14 þingmenn, 10 kosnir hlutfallskosningum um land alt og 4, er sameinað Alþingi kýs óbundnum kosningum úr flokki annara þingmanna fyrir allan kjörtíma neðri deildar í fyrsta sinn, sem það kemur saman eftir að nýjar kosningar hafa farið fram. Verði nokkurt sæti laust i efri deild meðal þessara þingmanna, er nú voru næst nefndir, þá ganga báðar þingdeildirnar, þegar búið er að kjósa nýjan alþingismann, saman til þess að velja mann í hið auða sæti fyrir þann tíma, sem eftir er af kjörtímanum.

Breyta má tölum þessum með lögum, sé tölu þingmanna breytt.

10. gr.

16. gr. stjórnarskrárinnar falli burt, en í stað hennar komi: 30 af þingmönnum skulu kosnir til 6 ára í sérstökum kjördæmum, óhlutbundnum kosningum, eftir því sem kosningarlög mæla fyrir, en 10 þingmenn skulu kosnir hlutfallskosningum um land alt til 12 ára, 5 þingmenn á 6 ára fresti og jafnmargir varaþingmenn um leið og á sama hátt. Þingrof ná eigi til þessara 10 þingmanna. Nú deyr einhver þeirra þingmanna, sem kosnir eru í kjördæmum, á kjörtímabilinu, eða fer frá, og skal þá kjósa þingmann í hans stað fyrir það sem eftir er kjörtímans. Verði á sama hátt autt sæti meðal þeirra, sem kosnir eru hlutfallskosningum um land alt, tekur það sæti varaþingmaður sá, er í hlut á.

Nánari reglur um kosningarnar verða settar í kosningalögum.

11. gr.

6. gr. stjórnarskipunarlaga 3. okt. 1903 (17. gr. stjórnarskrárinnar) falli burt, en í staðinn komi:

Kosningarrétt til óhlutbundinna kosninga til Alþingis hafa karlar og konur, sem eru fædd hér á landi eða hafa átt hér lögheimili síðastliðin 5 ár, og eru 25 ára, er kosningin fer fram. Þó getur enginn átt kosningarrétt nema hann hafi óflekkað mannorð, hafi verið heimilisfastur í kjördæminu eitt ár og sé fjár sins ráðandi, enda ekki í skuld fyrir þeginn sveitarstyrk. Nú hafa hjón óskilinn fjárhag og missir konan eigi kosningarrétt fyrir það.

Með sömu skilyrðum hafa og karlar og konur, sem eru 30 ára eða eldri, hlutfallskosningarrétt til efri deildar.

12. gr.

18. gr. stjórnarskrárinnar orðist þannig:

Kjörgengur til Alþingis er hver sá, sem kosningarrétt á, ef hann er ekki þegn annars ríkis eða að öðru leyti í þjónustu þess.

Kjósa má samt þann mann, sem ekki á heima í kjördæminu eða hefir verið þar skemur en eitt ár, en heimilisfastur skal hann hafa verið á Íslandi að minsta kosti síðasta árið áður en kosning fer fram.

13. gr.

7. gr. stjórnarskipunarlaga 3. okt. 1903 (19. gr. stjórnarskrárinnar) falli burt, en í staðinn komi:

Reglulegt Alþingi skal saman koma lögmæltan dag annað hvert ár, hafi konungur ekki tiltekið annan samkomudag fyr það ár. Breyta má þessu með lögum.

Nú krefst meiri hluti þingmanna hvorrar deildar að aukaþing sé haldið, og kveður þá konungur Alþingi til setu svo fljótt sem unt er. Eigi má það þing lengur sitja en 4 vikur án samþykkis konungs.

14. gr.

Á undan 20. gr. stjórnarskrárinnar komi ný grein svo látandi:

Alþingi er friðheilagt. Enginn má raska friði þess né frelsi.

15. gr.

8. gr. stjórnarskipunarlaga 3. okt. 1903 (1. málsgr. 25. gr. stjórnarskrárinnar) falli burt, en í staðinn komi:

Fyrir hvert reglulegt Alþingi skal, undir eins og það er saman komið, leggja frumvarp til fjárlaga fyrir það fjárhagstímabil, sem í hönd fer.

16. gr.

26. gr. stjórnarskrárinnar falli burt, en i staðinn komi:

Sameinað Alþingi kýs 3 yfirskoðunarmenn, og skulu þeim veitt laun fyrir starfa sinn. Þeir skulu kosnir með hlutfallskosningu. Yfirskoðunarmenn þessir eiga að gagnskoða árlega reikninga um tekjur og gjöld landsins, og gæta þess hvort tekjur landsins séu þar allar taldar og hvort nokkuð hafi verið út goldið án heimildar. Þeir geta, hver um sig, tveir eða allir, krafist að fá allar skýrslur

þær og skjöl, sem þeim þykir þurfa. Síðan skal safna þessum reikningum fyrir hvert fjárhagstímabil í einn reikning og leggja hann fyrir Alþingi ásamt athugasemdum yfirskoðunarmanna, og skal því næst samþykkja hann með lögum.

Rétt er yfirskoðunarmönnum, einum eða fleirum, að fá að sjá reikninga og bækur gjaldkera landssjóðs, og sömuleiðis stjórnarráðsins, fyrir ár það sem er að líða eða liðið er. Þyki þeim nokkuð athugavert, skulu þeir gera eftirmönnum sínum vísbendingu um það skriflega.

17. gr.

29. gr. stjórnarskrárinnar falli burt, en í staðinn komi:

Alþingi sker sjálft úr, hvort þingmenn þess sé löglega kosnir, svo og úr því, hvort þingmaður hefir mist kjörgengi.

18. gr.

10. gr. stjórnarskipunarlaga 3. okt. 1903 (34. gr. stjórnarskrárinnar) falli burt, en í staðinn komi svo látandi ný grein:

Ráðherrar eiga samkvæmt embættisstöðu sinni sæti á Alþingi, og rétt eiga þeir á að taka þátt í umræðunum eins oft og þeir vilja, en gæta verða þeir þingskapa. Atkvæðisrétt hafa ráðherrar því að eins að þeir sé jafnframt þingmenn.

19. gr.

Aftan við 45. gr. stjórnarskrárinnar bætist:

Breyta má þessu með lögum.

20. gr.

Aftan við 47. gr. stjórnarskrárinnar bætist:

Enginn er skyldur til að inna af hendi persónuleg gjöld til neinnar annarar guðsdýrkunar en þeirrar, er hann sjálfur aðhyllist. Nú er maður utan þjóðkirkjunnar, og geldur hann þá til háskóla Íslands eða einhvers styrktarsjóðs við þann skóla, eftir því sem á verður kveðið, gjöld þau, er honum ella hefði borið að greiða til þjóðkirkjunnar, enda heyri hann ekki til öðrum trúarbragðaflokki, er viðurkendur sé í landinu.

Breyta má þessu með lögum.

21. gr.

48. gr. stjórnarskrárinnar falli burt, en í hennar stað komi:

Hvern þann, sem tekinn er fastur, skal án undandráttar leiða fyrir dómara. Sé hann eigi jafnskjótt látinn laus, skal dómari, áður sólarhringur sé liðinn, leggja rökstuddan úrskurð á, hvort hann skuli settur í varðhald. Megi láta hann lausan gegn veði, þá skal ákveðið í úrskurði, hvert og hversu mikið það skuli vera.

Úrskurði dómara má þegar skjóta til æðra dóms, og fer um birting og áfrýjun slíks úrskurðar sem um birting og áfrýjun dóms í sakamálum.

Engan má setja í gæzluvarðhald fyrir sök, er að eins varðar fésekt eða einföldu fangelsi.

22. gr.

60. gr. stjórnarskrárinnar orðist svo:

Sérréttindi, er bundin sé við nafnbætur og lögtign, má eigi lögleiða.

23. gr.

61. gr. stjórnarskrárinnar orðist svo:

Tillögur, hvort heldur eru til breytinga eða viðauka á stjórnarskrá þessari, má bera upp bæði á reglulegu Alþingi og auka-Alþingi. Nái tillagan samþykki beggja þingdeildanna, skal rjúfa Alþingi (sbr. þó 10.gr.) þá þegar og stofna til almennra kosninga af nýju. Samþykki báðar deildir þingsins ályktunina óbreytta og nái hún staðfestingu konungs, þá hefir hún gildi sem stjórnarskipunarlög.

Nú samþykkir Alþingi breyting á sambandinu milli Íslands og Danmerkur, og skal þá leggja það mál undir atkvæði allra kosningabærra manna í landinu til samþyktar eða synjunar, og skal atkvæðagreiðslan vera leynileg.

24. gr.

Með sérstöku lagaboði má kveða á um, að þeim lagafrumvörpum, er Alþingi hefir samþykt, megi skjóta til leynilegrar atkvæðagreiðslu Alþingiskjósenda annaðhvort til samþykkis eða synjunar.

Heimild þessi er þó þeim skilyrðum bundin, að fullur þriðjungur hvorrar þingdeildar og þrjú þúsund kjósendur kretjist atkvæðagreiðslunnar, enda sé sú krafa komin í hendur stjórnarinnar fjörutiu dögum eftir að lögin voru afgreidd frá Alþingi. Konungsstaðfestingar skal þá fyrst leitað, er kjósendur hafa samþykt Alþingisfrumvarpið með atkvæðagreiðslu, eða hinn lögákveðni frestur er liðinn án þess að atkvæðagreiðslu hafi verið krafist.

Undanþegin þessari atkvæðagreiðslu eru fjárlög og fjáraukalög, svo og þau lög, er öðlast skulu gildi áður en 4 mánuðir eru liðnir frá því, er þau voru afgreidd frá þinginu.

25. gr.

Hvar sem »ráðherra« er nefndur í eintölu í stjórnarskránni eða stjórnarskipunarlögum 3. okt. 1903, skal svo skilja, þar sem það á við, sem orðið væri í fleirtölu.

Ákvæði um stundarsakir.

Umboð konungkjörinna þingmanna falla niður, þegar er stjórnarskipunarlög þessi koma í gildi, og skulu þá kosnir í fyrsta sinn tíu þingmenn til efri deildar og tíu varaþingmenn með hlutfallskosningum um land alt.

Á fyrsta reglulega Alþingi eftir kosningar skal ákveða með hlutkesti, hverir hlutfallskosnir þingmenn deildarinnar skuli fara frá eftir 6 ár.

Almennar óhlutbundnar kosningar skulu fara fram sem fyrst eftir hlutfallskosningar til efri deildar, og ekki síðar en innan ársfjórðungs.

Ed. **935. Framhaldsnefndarálit**

í málinu: Frumvarp til stjórnarskipunarlaga um breyting á stjórnarskrá um hin sérstaklegu máleíni Íslands 5. jan. 1874 og stjórnarskipunarlögum 3. október 1903.

Frá stjórnarskrárnefndinni.

Háttvirt neðri deild hefir gert nokkrar breytingar á frumvarpinu og eru sumar þeirra nokkuð stórvægilegar efnisbreytingar, sem nefndin verður að telja frumvarpinu til spillis, en meiri hluti nefndarinnar verður þó eftir atvikum að ráða hv. efri deild til að samþykkja frumvarpið svo, að því verði skotið undir atkvæði þjóðarinnar og nýkosið aukaþing.

Alþingi, 5. mai 1911.

Stefán Stefánsson, formaður.

Sigurður Stefánsson, skrifari og framsögumaður.

Lárus H. Bjarnason. Jósef Björnsson. Sigurður Hjörleifsson.

Steingrimur Jónsson. Ari Jónsson.

Nd. **936. Breytingartillaga**

við frumvarp til laga um ritsima og talsímakerfi Íslands (þingskj. 873).

Frá Sigurði Sigurðssyni

Við 4. gr.

Í stað orðanna:

»Um efri hluta Árnessýslu« komi: frá Hraungerði eða Ölfusárbrú upp Grímsnes, Biskupstungur og Hreppa.

Nd. **937. Frumvarp**

til laga um samþykt á landsreikningnum fyrir árin 1908 og 1909.

(Eftir 3. umr. í Ed.).

	Fjárveiting	Reikningur
I. Tekjur:	kr. a.	kr. a.
1. Skattur á ábúð og afnotum jarða og á lausafé ...	86,000,00	105,374,61
2. Húsaskattur...	20,000,00	27,173,00
3. Tekjuskattur	36,000,00	70,259,13
4. Aukatekjur	90,000,00	125,232,84
5. Erfðafjárskattur	6,000,00	7,256,11
6. Vitagjald	26,000,00	50,854,30
7. Gjöld fyrir leyfisbréf	8,000,00	15,210,14
8. Útflutningsgjald af fiski og lýsi m. m. að frádregnum 2% í innheimtulaun...	200,000,00	395,643,24
9. Aðflutningsgjald af áfengum drykkjum, að frádregnum innheimtulaunum	330,000,00	372,110,06
10. Aðflutningsgjald af tóbaki, að frádregnum innheimtulaunum...	280,000,00	315,491,04
11. Aðflutningsgjald af kaffi og sykri, að frádregnum innheimtulaunum...	660,000,00	768,085,66
12. Aðflutningsgjald af tegrasi, súkkulaði og brjóstsykri, að frádregnum innheimtulaunum	23,000,00	39,188,71
13. Leyfisbréfagjöld og árgjöld af verzlun og veiting áfengra drykkja	28,000,00	24,700,00
14. Tekjur af póstferðum	120,000,00	201,187,89
15. Tekjur af símum landsins	100,000,00	151,529,14
16. Arður af verkum fanganna í hegningarhúsinu í Reykjavík	800,00	699,13
17. Sektarfé fyrir ólöglegar fiskiveiðar	20,000,00	58,390,05
18. Tekjur af efnarannsóknarstofu	1,200,00	» »
19. Óvissar tekjur	4,000,00	16,452,05
20. Afgjald af jarðeignum landssjóðs, að frádregnum umboðslaunum, prestsmötu m. m.	42,000,00	44,086,12
Flyt...	2,081,000,00	2,788,923,22

		Fjárveiting	Reikningur
		kr. a	kr. a.
	Flutt...	2,081,000,00	2,788,923,22
21.	Tekjur af kirkjum	130,00	212,37
22.	Tekjur af silfurbergsnámunum í Helgustaðafjalli ...	3,200,00	6,606,48
23.	Tekjur af Ræktunarsjóði Íslands, lög nr. 34, 1905	» »	8,334,18
24.	Leigur af innstæðufé viðlagasjóðsins...	79,000,00	82,743,61
	Borgað upp í lán, fjárveiting.. .. 55920 kr. 94 a.		
	reikningur.. ... 94263 — 27 -		
25.	Leigur af láni landssjóðs til Landsbankans	15,000,00	15,000,00
26.	Leiga af innstæðufé í bönkum og af bankavaxtabréfum	15,000,00	36,147,36
27.	Arður landssjóðs af rekstri Íslandsbanka	» »	28,095,25
28.	Vextir af Byggingarsjóði	» »	7,750,00
29.	Greiðslur frá prestaköllum samkvæmt lögum 27. febrúar 1880	4,000,00	5,965,19
30.	Endurgjald skyndilána til embættismanna	1,200,00	1,816,78
31.	Endurborganir á öðrum fyrirframgreiðslum	4,000,00	33,197,68
32.	Tekjur af innlendri vindlagerð og bitter, lög nr. 41, 16. nóv. 1907...	» »	6,779,09
33.	Tillag úr ríkissjóði Danmerkur	120,000,00	120,000,00
34.	Lán úr ríkissjóði Danmerkur	500,000,00	500,000,00
	Samtals...	2,822,530,00	3,641,571,21

	II. Gjöld:	Fjárveiting	Reikningur
		kr. a.	kr. a.
1.	Til hinnar æðstu stjórnar landsins	100,000,00	97,847,97
2.	Til alþingis og kostnaðar við yfirskoðun landsreikninganna og milliþinganefndir...	65,600,00	99,525,95
3.	Til útgjalda við dómgæzlu og lögreglustjórn o. fl.:		
	A. Dómgæzla og lögreglustjórn	177,230,00	172,320,02
	B. Ýmisleg útgjöld	29,800,00	48,412,72
4.	Til útgjalda við læknaskipunina..	271,701,20	281,298,77
5.	Til samgöngumála:		
	A. Til útgjalda við póststjórnina	181,086,47	213,736,76
	B. Til vegabóta	347,458,93	365,575,07
	C. Til gufuskipaferða..	160,600,00	132,560,00
	D. Til ritsíma og talsima	589,666,00	515,261,65
	E. Til vita	65,314 05	82,557,07
6.	Til kirkju- og kenslumála:		
	A. Í þarfir andlegu stéttarinnar	55,200,00	45,286,40
	B. Til kenslumála...	312,050,00	342,685,81
7.	Til vísinda og bókmenta...	164,110,00	164,049,14
8.	Til verklegra fyrirtækja..	367,720,00	349,933,35
9.	Til skyndilána handa embættismönnum og lögboðinna fyrirframgreiðslna	5,200,00	28,169,74
	Flyt	2,892,736,65	2,939,220,42

	Fjárveiting	Reikningur
	kr. a.	kr. a.
Flutt...	2,892,736,65	2,939,220,42
10. Eftirlaun og styrktarfé...	122,500,00	138,645,97
11. Sektir fyrir ólöglegar fiskiveiðar og önnur óviss útgjöld	10,000,00	129,196,17
12. Fjárgreiðslur samkvæmt lögum og fjáraukalögum	» »	111,723,20
13. Vextir af láni úr rikissjóði Danmerkur	» »	18,944,45
14. Tekjuafgangur	» »	303,841,00
Samtals...	3,025,236,65	3,641,571,21

Eignir viðlagasjóðs voru 31. des. 1909	kr.	1,537,904,62
Tekjueftirstöðvar landssjóðs s. d.	—	64,182,99
Peningaforði landssjóðs s. d.	—	305,329,76

Nd. **938. Frumvarp**

til laga um viðauka við lög um verzlunarbækur.

(Eftir 3. umr. í Ed.).

1. gr.

Aftan við 2. gr. í lögum 30. júlí 1909 um verzlunarbækur bætist: nemi viðskiftin meiru en 2 kr.

2. gr.

Á eftir 7. gr. í lögum 30. júlí 1909 um verzlunarbækur komi ný grein, sem verði 8. gr. svohljóðandi:

Brot gegn 2. gr. varða sektum, í fyrsta sinn eigi lægri en 2 kr., og hækki sektin, ef oftar er brotið, þó ekki yfir 100 kr.

3. gr.

3. gr. verði 9. gr. í lögum 30. júlí 1909 um verzlunarbækur svohljóðandi:

Kveði svo mikið að brotum gegn 3. og 5. gr. laga þessara, að öll bókfærslan sé i þeirri óreiðu, að hún geti bersýnilega ekki náð tilgangi sínum, varðar það sektum og eftir atvikum missi verzlunarleyfis eitt ár eða lengur.

8. gr. í lögum 30. júlí 1909 um verzlunarbækur verði 10. gr. o. s. frv.

4. gr.

Í stað: »innan árs« i upphafi 8. gr. í lögunum um verzlunarbækur 30. júlí 1909, komi: þriggja missira, og næst síðasta málsgrein 8. gr. í sömu lögum orðist svo:

Að þeim fresti liðnum, sem að ofan er nefndur, missir lögskipuð frumbók það sönnunargildi, er henni er veitt i þessum lögum, o. s. frv.

5. gr.

Á eftir orðunum: »Í höfuðbók skal rita« í 3. gr. laga 30. júlí 1909 um verzlunarbækur, bætist inn í:

viðskiftin eins og þau eru skráð í frumbókina eða

6. gr.

Þá er lög þessi eru staðfest, skal fella þau inn í texta laganna frá 30. júlí 1909 um verzlunarbækur, og getur konungur þá gefið lögin þannig breytt út sem lög um verzlunarbækur.

Ed. **939. Nefndarálit**

um frumvarp til laga um farmgjald af aðfluttum vörum.

Vér viljum í upphafi geta þess, að frumvarp það, sem hér er um að ræða og háttv. Ed. hefir falið oss að athuga, kom ekki frá háttv. Nd. fyr en löngu eftir að hinn lögboðni þingtími var útrunninn; 25. f. m. kom frumv. fyrst til umræðu í Ed., ásamt fleiri mikilsvarðandi málum, er um það leiti bárust deildinni. Tími til athugunar þessum ýmsu málum og einkum þó tolla, skatta og fjármálum, hefir reynst alt of naumur; því einmitt þessi mál þurfa rækilegan undirbúning og krefjast mikils tíma, bæði vegna örðugleika og fyrirhafnar með að útvega nokkrar ábyggilegar upplýsingar um ýmsa hluti hagfræðilegs efnis, og þá ekki síður hins, á hvern hátt auknum eða nýjum tollum yrði við komið, án annars tolleftirlits en nú höfum vér, og án þess að með þeim verði sérstaklega íþyngt einni fremur en annari atvinnustétt í landinu.

Um farmgjaldsfrumv. hefir nefndin ekki getað orðið sammála. — Meiri hluti nefndarinnar (E. Briem, A. Flygenring og St. Stefánsson) leggja til, að frumvarpið sé felt og það af þeim ástæðum er nú skal greina:

1. Að frumvarpið raskar algerlega þeirri reglu, sem nú gildir og ætíð hefir gilt að undanförnu: að tollstofnar séu fáir, og þeir einir teknir, sem allir nota og þar af leiðandi verða að greiða toll af, svo sem kaffi, te og sykur, eða aðrir, sem notaðir eru af einstökum mönnum, án þess nokkur þörf krefji, svo sem tóbak, vinföng og önnur munaðarvara. Þessa meginreglu í tollmálum viljum vér halda fast við, og það af þeirri ástæðu, sem margsinnis hefir verið bent á, að með því fyrirkomulagi sparast allur tollgæzlukostnaður og að vér erum lausir við töf og ýmsan óbeinan kostnað, sem verzlunin yrði fyrir með tollafyrirkomulagi líku því er farmgjaldsfrumv. gerir ráð fyrir.
2. Að frumvarpið, ef það yrði að lögum, hlyti að hafa í för með sér sérstakt tolleftirlit, sem eitt út af fyrir sig mundi gleypa mestar þær tolltekjur er með þeim fengjust, en auk þess valda afarmiklum óþægindum, töfum á afgreiðslu vörunnar og óbeinum kostnaði fyrir alla verzlun og viðskifti í landinu, eins og öll slík tolllög hafa í för með sér, þar sem slíkt eða þessu líkt tollkerfi er notað.

Því hefir verið haldið fram af einstökum mönnum í nefndinni, að

vel megi komast af án sérstaks tolleftirlits, þó frumvarpið yrði að lögum, á sama hátt og nú á sér stað um toll af kaffi, sykri o. fl., en því tekur meiri hluti nefndarinnar fjarri. Hér er sem sé um margbrotna flokkun á vörunum að ræða, með mismunandi gjaldhæð, en ekkert er auðveldara, en að segja ranglega til þeirrar flokkunar, ef eftirlit vantaði. Æru- og samvizkuvottorðin bæta hér sízt úr skák; í mjög mörgum tilfellum er ekki hægt að gefa þau með fullri vissu um nákvæmni, og hvað slíkt vottorð snertir af hendi skipstjóra, eins og heimtað er eftir frumv., þá má búast við, að þeir heimti rannsókn á öllum þeim vörum, er þeir flytja hingað til lands áður en þeim er hlaðið í skipin ytra, og ef svo færi, mundi tolleftirlit á þann hátt ekki hafa minni kostnað í för með sér, en þótt það færi fram hér heima, og auk þess hafa í för með sér engu minni framfærslu á verði vörunnar en afgjaldinu nemur.

Í meiri hluta nefndaráliti Nd., er búist við 180 þús. árlegum tekjuauka fyrir landssjóð, ef frumvarp þetta yrði að lögum. Eftir því sem vér höfum komist næst — bæði með því að kynna oss verzlunarskýrslur landsins, svo og með upplýsingum frá stjórnarráðinu — mun þessi áætlun vera fjarri öllum sanni.

Til landsins munu hafa flutzt árið 1909 ca 100 þús. tons af vörum. — Af þeim eru 89 þús. taldar eftir þyngd í skýrslunum, og eru þær allar tollfríar eftir frumv. Auk þess koma til viðbótar hinum tollfríu vörum ýmsar þær vörutegundir, samkv. 2. gr. frumv., sem ekki eru taldar eftir þyngd í verzlunarskýrslunum. Þessar vörur eru: Tilbúinn áburður, prentaðar bækur, gólfplötur úr leir og steini, ósútaðar húðir, hey, óunnið járn, leir, leirpípur, ísl. saltkjöt, ósútuð skinn, og allar þær vörur, sem keyptar eru og sendar í nafni landssjóðs. Sízt mun of hátt að áætla allar þessar vörur 1000 tons, og mundu því vörur þær, sem undanþegnar eru farmgjaldinu nema ca 90 þús. tons. Þessi útreikningur kemur nokkurn veginn heim við það, þegar maður reiknar út eftir verði (sem er að vísu að eins áætlað útsöluverð) þyngd hinna annara vörutegunda í verzlunarskýrslunum, en þyngdin ein er, eins og kunnugt er, lögð til grundvallar fyrir afgjaldinu samkv. frumvarpinu, að undanteknum trjávið.

Hinar helztu vörutegundir, sem afgjald yrði greitt af eftir frumv. eru eftirtaldar, og má búast við afgjaldsupphæð af þeim, sem hér segir:

Brauð allskonar	1,680,00
Ostar	1,300,00
Epli, önnur aldini, nýlenduvörur og önnur matvæli ...	3,000,00
Kartöflur	1,300,00
Edik og gosdrykkir...	200,00
Tjara og aðrar vörur til sjávarútvegs	2,200,00
Bátar, járnvörur, járn í stöngum	1,000,00
Vefnaðarvara, fatnaður, skófatnaður, höfuðföt o. fl. þess háttar	10,000,00
Ýmsar vörur til iðnaðar og landbúnaðar...	500,00
Hljóðfæri o. fl.	800,00
Pappír	200,00
Steyptar vörur úr járni...	1,000,00
Húsgögu (stofugögn)	1,200,00
Trjáviður (áætlað 20,000 strd)	10,000,00
Rakjárn	2,500,00
Skepnufóður	2,200,00
Þetta nemur þá til samans kr.	39,080,00

Fyrir utan þær vörur, sem hér eru taldar, eru aðeins nokkrar vörur, sem yrðu afgjaldsskyldar eftir frumv. og er ekki auðvelt að gizka á hve miklu það afgjald mundi nema, en vér hyggjum, að það sé hátt áætlað 25,000 kr. Að því meðtöldu ætti þá þetta farmgjald alt að geta numið 64 þús. krónum. Af þessu virðist oss ljóst, að ekki geti komið til mála að samþykkja frumvarpið, þar sem það annarsvegar hefir í för með sér mikla fyrirhöfn, töf og kostnað, en hins vegar yki ekki tekjur landssjóðs að neinum mun.

Til tals hefir komið í nefndinni að breyta frumvarpinu í þá átt, að leggja lágt gjald á allar aðfluttar vörur, t. d. á

Kol, 60 þús. tons á 0,50 pr. ton	30,000
Salt, 22 — — - 0,50 — —	11,000
Tré, 2000 Strd. (ca. 330,000 cubf.) 3 au.	10,000
Steinolíu, 20 þús. föt á 0,50	10,000
Allar aðrar vörur áætl. 20 þús. tons 2,00 pr. ton	40,000
Á þennan hátt mætti auka tekjurnar um	101.000 kr.

Þessa leið til tekjuauka álitum vér heppilegri, einkum af því, að eftirlit og innheimtukostnaður gjaldsins yrði auðveldur og óbrotinn, auk þess sem gjaldið er lítt tilfinnanlegt á neinni sérstakkri vörutegund, en hins vegar hefir þó þessi gjaldálaga þann stóra ókost í för með sér, að hún lendir að mestu leyti á sjávarútvegi landsmanna, og af þeirri ástæðu getur nefndin ekki mælt með henni.

Ennfremur hefur nefndin minnst á hækkun á tolli á þeim tollstofnum, er nú höfum vér, og þá einkum á kaffi og sykri. Meiri hluti nefndarinnar er ekki í neinum efa um að þetta er ekki að eins heppilegasta leiðin, heldur sú sanngjarnasta, auðveldasta og minst tilfinnanleg fyrir alla landsbúa. — Og síðast en ekki síst: að með þessu eina móti getum vér bætt það skarð, sem bannlögin munu höggva í landssjóðinn, og losna við fyrirhafnarmiklar og vafasamar skattaálögur.

Meiri hluti nefndarinnar ráðleggur því háttv. deild til að fella farmgjaldsfrumvarpið, en leggur það jafnframt til, að hækkaður verði tollur á kaffi og sykri til þess að auka með tekjur landssjóðs í stað áfengistollsins, sem hann nú bráðum er sviftur.

Efri deild alþingis, 5. maí 1911.

Stefán Stefánsson, formaður.

Aug. Flygenring, skrifari og framsögumaður.

Eiríkur Briem.

Við undirritaðir ráðum deildinni aftur til að samþykkja frumvarpið, en áskiljum okkur rétt til þess að koma fram með breytingartillögur við það, ef tími vinst til að ræða málið í deildinni.

Sigurður Hjörleifsson.

Gunnar Ólafsson.

Nd. **940. Viðaukatillaga**

við tillögur til þingsályktunar um strandferðir (þgskj. 807).

Frá Benedikt Sveinssyni og Pétri Jónssyni.

A eftir tölul. 4. komi 4 nýir liðir:

5. að strandferðabáturinn »Austri« komi við í hverri ferð fram og aftur á Þórshöfn.
6. að sami bátur komi við á Raufarhöfn í síðustu ferð fram og aftur.
7. að báturinn komi á Fjallahöfn í ágúst eða september.
8. að sami bátur komi við í Flatey á Skjálfanda í september eða október.

Tala liðanna breytist samkvæmt þessu.

Ed. **941. Breytingartillögur**

við frumvarp til laga um farmgjald af aðfluttum vörum.

Flutningsmenn: Gunnar Ólafsson og Sigurður Hjörleifsson.

Við 1. gr. 1. flokkur orðist svo:
Af hverri smálest af kolum 50 aura.
Flokkatalan breytist eftir því.

Við 2. gr. Orðið »kolum« síðast í 2. línu, falli burt.

Nd. **942. Frumvarp**

til laga um breyting á tolllögum fyrir Ísland nr. 37, 8. nóvember 1901.

(Eftir 3. umr. í Ed.)

1. gr.

1. gr. tollaganna orðist svo:

Þegar fluttar eru til Íslands vörur þær, er nú skal greina, skal af þeim gjöld greiða til landssjóðs þannig:

1. Af alls konar öli, límónaði og öðrum samskonar óáfengum drykkjum, sem ætlaðir eru óblandaðir til drykkjar ... ... kr. 0,10 af hverjum lítra.
2. Af alls konar brennivíni, rommi, kognaki, whisky, arraki og sams konar dykkjarföngum
   með 8° styrkleika eða minna ... ... — 1,00 - — —
   yfir 8° og alt að 12° styrkleika... ... ... — 1,50 - — —